

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

5539/25/פ

הצעת חוק בתי המשפט (תיקון – קביעת מותבים בבית המשפט העליון), התשפ"ה–2025

1. בחוק בתי המשפט, התשמ"ד–1984¹, בסעיף 27 –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "בידי נשיא בית המשפט העליון" יבוא "באופן אקראי";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא :

"(1א) על אף האמור בסעיף קטן (א), נשיא בית המשפט העליון רשאי לקבוע את זהות השופט או השופטים שידונו בעניין פלוני, מטעמים מיוחדים שיירשמו."

דברי הסבר

בחוק בתי המשפט נקבעה סמכות לנשיא בית המשפט לקבוע את זהות השופט או המותב שידון בתיק, כדי שכל תיק ינותב לשופט או למותב המתמחה בנושא הנדון בתיק. טעם זה אינו רלוונטי בבית המשפט העליון שבו מכהנים שופטים ותיקים במערכת המשפט בעלי ידע נרחב וניסיון שיפוטי במגוון הנושאים הנדונים.

כמו כן, בית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק דן ומכריע בספקטרום רחב של סוגיות ערכיות, חברתיות ואף אידיאולוגיות ופוליטיות. אין מחלוקת בדבר חשיבות ההרכב של בית המשפט העליון והרצון שישקף את כל רבדי האוכלוסייה במדינה והמגזרים הציבוריים. לכן, חשוב שההרכב הדן בסוגיות אלו ייתן ביטוי לערכים ועמדות של כלל הציבור, וכן שהציבור ייתן אמונו בכך. קביעת המותב באופן אקראי תמנע לזות שפתיים או אף חלילה חשש להטיית הדין בתיקים עם השלכות ציבוריות כשבחירת המותב יכולה להשפיע לכיוון אידיאולוגי מסוים.

הצעת החוק נועדה לקבוע כי בבית המשפט העליון זהות השופט או המותב אשר ידון בתיק תיקבע כברירת מחדל באופן אקראי וכי רק בהתקיים טעמים מיוחדים המצריכים קביעה ספציפית של זהות השופט או המותב שידון בתיק, רשאי נשיא בית המשפט העליון לקבוע את זהותם.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יעקב אשר וקבוצת חברי הכנסת (2186/24/פ) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יעקב אשר וקבוצת חברי הכנסת (409/25/פ) ועל ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (410/25/פ).

הצעת החוק זהה לפ/410/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום

¹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 138.

כ"ו בשבט התשפ"ה (24.02.2025)